

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chiorana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lăpovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Caransebeș”, „Sebeșana”, „Sebeșul-săsesc”, „Seldgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Sleaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărăndeană”, „Zlăgheana”, „Agricola”, însoțire economică de magazin și anticipațiuni, Hunedoara.

Prețul de prenumărare: pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.	DIRECTOR IOAN I. LĂPĂDATU.	Taxa pentru inserțiuni: de spațiul unui em ² câte 10 fileri.
Anul IX.	Sibiu, 27 Octomvrie 1907.	Nr. 43.

Emigrările.

— Conziderațiuni generale. —

Ni-se pare, că nu e nici anul de când părintelui canonic Bunea i-a fost succes să aducă în discuție și să atragă atențiunea lumii noastre românești — adevărat pentru scurtă durată numai — asupra unei chestiuni de mare importanță pentru interesele noastre economice și naționale: *chestiunea emigrărilor*. Pentru un moment chestiunea se pareă că pasionează pe toți cei chemați ai noștri și credeam că o discuție temeinică asupra ei va lumina o mare parte a intereselor noastre naționale și economice. Durere însă, aceasta nu s'a întâmplat și rezultatele sperate s'au zădărnicit cu totul.

Cu totulul tot altcum stă lucrul în lumea intelectualilor străini. Presa acestora de ani de zile discută fără întrerupere chestiunea emigrărilor, care azi a devenit unul dintre obiectele cele mai importante dela ordinea zilei. Adevărat că multă vreme și la aceștia, cei ce s'au ocupat de această însemnată chestiune au observat mai mult un rol de privitori. Întreaga chestiune eră pentru mulți o simplă apariție socială din care nu rezultă decât un mare bine: mulțimea banilor străini trimiși acasă de emigranți din noua lor patrie. Azi însă când emigrările au luat proporții înspăimântătoare, când în ultimii zeci de ani au emigrat peste 1½ milioane de muncitori, dintre cari abia s'au reîntors 10% — azi chestiunea a început a mișcă din indiferentismul lor până și pe cei mai optimiști judecători ai ei. Căci nu mai poate fi indiferent pentru nimenea un astfel de fenomen social, care prin consecvențele sale contribuie în măsură păgubitoare la decreșterea populațiunii, la lipsa de brațe de muncă și în consecvență la împedecarea for-

midabilă a activității economice din țară. E o chestiune aceasta a cărei rezolvire se impune de sine în modul cel mai imperios.

*

Cei dintâi pe cari i-au atins în mod mai simțitor urmările defavorabile ale emigrărilor au fost marii industriași, fabricanții țării. La aceștia lipsa de brațe de muncă s'a resimțit și se resimte mai mult ca la oricari alții dintre ceilalți profesioniști industriali și agricoli. Lipsa de lucrători și salariile urcate au început a formă de câtăva vreme două pedeci grele și scumpe în calea activității lor. E deci prea natural și de înțeles de ce tocmai aceștia, fabricanții, s'au văzut siliți a se ocupa în primul rând în mod mai serios și mai temeinic de chestiunea emigrărilor. Directorul asociațiunii lor renicolare, tinărul economist Roland Hegedüs a fost cel dintâi, care a avut ideea unei anchete în cauza emigrărilor, anchetă care s'a și ținut în Iulie a. c. și la care au participat, pe lângă reprezentanții cercurilor interesate, reprezentanții guvernului și aproape toți economiștii de renume. Decursul acestei anchete și rezultatele, concluziunile ei — date de curând publicității — pot fi pentru ori și cine un valoros mănunchiu de învățături bune și îndrumări folositoare.

Tocmai de aceea, acum când ne propunem a aduce din nou în discuțiune chestiunea emigrărilor, socotim că temeiul cel mai nimerit al pornirilor noastre nu poate fi altul decât cercetările și rezultatele la cari a ajuns ancheta marilor fabricanți ai țării. Știm prea bine că chestiunea emigrărilor — cât ne privește pe noi Români — diferă în multe privințe de chestiunea emigrărilor celorlalte popoare și ținuturi din țară. Știm însă tot așa de bine că, cu toate deosebirile ce pot să existe între unele și altele dintre cauzele și efectele emigrărilor, există și puncte

de vedere comune, cauze de aceeași natură, cari caracterizează și explică întreaga mișcare de emigrări în patria noastră. Aceste puncte de vedere comune, aceste cauze de aceeași natură vom să le scoatem și arătăm înainte de toate din actele anchetei ce ne preocupă. Cunoscând acestea, vom putea apoi trece să arătăm și explicăm mai ușor caracterele particulare ale emigrării între Români.

*

Bază la ancheta din chestiune au fost cinci întrebări formulate prin d-nul Roland Hegedüs, la cari s'au cerut răspunsuri și cari s'au discutat prin membrii anchetei. Aceste cinci întrebări sunt următoarele:

1. Prin schimbarea legii de emigrări și a legii de „passeport“-e putea să se micșoreze emigrarea și, dacă da, prin ce dispozițiuni?

2. Ce defecte se observă în executarea legii de emigrări și bun e contractul Cunard?

3. Urcarea sarcinilor de stat și publice este ea în legătură cu emigrările și, dacă da, ce ar fi de făcut în chestiunea reducerii cheltuielilor de stat și pe terenul reformei dărilor?

4. Ce pedeci economice și administrative ar fi să se delătore din calea dezvoltării industriei pentru a contrabalansa emigrările? În ce măsură ar fi să se aplice reformele social-politice și în ce chip s'ar putea promova chestiunea locuințelor muncitorimii?

5. Întrucât ar contribui la colonizarea muncitorilor și procurarea de pământ pe sama lor la delăturarea lipsei de brațe de muncă?

Aceste sunt cele cinci întrebări cu cari ne vom ocupa și noi și cari vor forma obiectul articolelor noastre viitori.

I. I. L.

Misiunea băncilor noastre.

III.

Adevărat că băncile de pe la noi nici pe departe nu joacă rol atât de activ, cum ar vrea dl Ereki. Totuși, băncile principale, din capitală și din provincie, își largesc treptat sfera de activitate economică. Își deschid mari magazine de mărfuri, în cari publicul, comercianții își pot păstra marfa, plătind anumite taxe. Colo financiarizează industrii de fabrică, precum fabricațiunea de hârtie, de săpunuri și parfumerii, de cară și căruțe, rafinării de zahăr, întemeiază societăți pentru export de lemne, exploatații de păduri, pentru industria de destilație și produse chimice. Ne vom aduce aminte cum un sindicat de bănci s'a angajat mai anul trecut la vânzarea ex-

cluzivă de Mercédès, Electriques și Mercédès Mixte Wagen pentru Austro-Ungaria întreagă. Și așa mai departe.

Adevărat că unele încercări de aceste au dat fiasco, cum au pățit unele dorind să industrializeze petrolul de aici și din România; iar altele dorind să capteze exploatațiile miniere. Încercări sporadice, din cari pot învăța mulți.

Între astfel de împrejurări ne putem pune întrebarea, că în ce chip să lucreze mai activ băncile noastre?

Să ne întemeieze industrie și comerț ar răspunde unii critici, cum pretinde și dl Ciupe în articolele d-sale.

Numai cât tot dl Ciupe recunoaște că mijloacele financiare acumulate de băncile noastre sunt foarte neînsemnate. Ce să înceapă cu aceste? Să întemeieze fabrici de ghete? Fabrici de săpun și de parfumerii? Fabrici de mănuși și pălării? Trebuințele aceste nu le prea are poporul nostru. Întrucât le are le-ar putea satisface meseriași harnici, respirați prin comunele fruntașe, fără ca băncile noastre să-și investească mijloacele în mari stabilimente industriale de existență dubioasă.*)

University Library VI.

Adevărat, că progresele pe teren economic se fac prin oameni. Iar camenii nu se nasc cu aptitudini egale. Se deosebesc sufletește și trupește. Diferența de forță trupească o putem înlocui prin unelte și — arme. Bărbatul cel mai neputincios având armă în mână, poate întimpină un uriaș.

Nici pe teren economic nu ducem lipsă de arme. Sunt mai întâi *cunoștințele*.

Mulți intelectuali de ai noștri, îndată ce-și văd diploma în mână, nu mai studiază nimic. Profesează în liniște principiul, că e bine să guste cât de mult viața, să ajungă în poziții bune, să se însoare potrivit, să scape de orice griji materiale. Astfel e scopul omului mic de spirit și de inimă.

Să admitem însă că și sistemul de educație, de instrucție, practicat în școalele noastre, nu corăspunde exigențelor vieții de azi. Aproape jumătate din materialul, ce se predă în școalele secundare, e fără valoare pentru viață. Vre-un istoriograf din secolul XXIII nu va pricepe cum au putut fi gimnazii, în secolul XX, menite să chinuiască opt ani de-arândul generația fragedă, cu limbi moarte.

*) Scriind aceste șire, noi cugetăm numai la România de sub stăpâniri străine. Pentru cei din regatul liber, lucrurile stau cu totul altfel. Aici nu numai băncile, ci și guvernele ar trebui să sprijinească industria mare, industria mică și comerțul. Durerile însă, că pasiunile și persecuțiile politice stângenesc mersul bun și dezvoltarea acestor importante ramuri de activitate economică.

Căutând să aflu ocupațiile felurite, în cari să fi fost de lipsă greceasca sau latineasca, nu ar afla nici una. Preoțimea catolică mai treacă-meargă. Dar medicii, avocații, funcționarii, profesorii secolului XX cu excepțiuni disparente — nu știau latinește, nici grecește. Terminologia științifică, de care aveau trebuință, ar fi putut-o învăța într'un an de zile. Acel istoriograf s'ar miră cetind disertațiile academice ale apărătorilor învățământului clasic, invocând „idealismul“ în favorul tezei lor, isgonind din școale orice tendințe „utilitariste“. Oare cum înțelegeau acei oameni idealismul, utilitarismul? Mai idealistă eră mânia lui Achile decât cerul înstelat? Mai idealistă eră epepeia lui Homer decât epepeia naturei, săpată de dalta vremii în scoarta pământului?

Dar să lăsăm istoriografiile veacurilor viitoare și să revenim la prezent, constatând prea puțină îmbrățișare ce o acordă ideilor economice școalele menite să propage cultură și știință. În gimnaziile zise clasice, se învață despre gospodăria la Greci și la Romani, dar nu se face nici o vorbă despre așezămintele economice financiare moderne; se buchisează despre obiceiurile popoarelor clasice, dar nu se face nici o amintire răzleată despre viața economică modernă, în diferitele ei manifestații: agricultură, industrie, comerț, politica economică, mișcări socialiste etc. În seminariile și școalele noastre pedagogice, menite să crească preoți și învățători, tot slab stăm sub raportul instrucției economice. Viitorii cârmuitori ai poporului dela sate termină facultatea teologică, ori pedagogia — dobă de savantlic gramatical dar fără să fi câștigat câteva noțiuni clare din economia națională sau din contabilitate. Eșind în viață, ajung membri în direcțiile și în consiliile de revizie ale diferitelor bănci!!!

Evident, că cu instrucție anachronistă nu se face progres.

V.

Cu altă ocaziune am semnalat chiar și în revista aceasta, cum înmulțirea poporului, pulverizarea moșiilor, setea de procese, lipsa de instrucție economică, lipsa de muncă rațională și crutare sunt cauzele stagnațiunii sau decadentei economice la poporul nostru, iar nici de cum băncile românești, cum afirmă dl Ciupe. Mai adaog acum că tot din aceste cauze provine alimentația slabă și aplicarea spre alcoolism a țăranilor. *Gavr. Todica.*

Proiectele de legi privitoare la tranzacția economică cu Austria.

La 16 crt. au fost prezentate corpurilor legiuitoare din Ungaria și Austria *proiectele de legi privitoare la tranzacția economică*, prin cari se pune capăt nesigurantei, ce timp de 10 ani incheiați a apăsat atât de greu întreagă activitatea economică atât dela noi, cât și în Austria.

Tranzacția este cuprinsă în 5 proiecte de legi, cari sunt următoarele:

Proiectul de lege privitor la convenția comercială încheiată între guvernul Austriei și al Ungariei; acesta cuprinde XXV articoli, prin cari se regulează chestiile referitoare: la vamă, la încheierea convențiilor străine, la mori, la administrația vămilor, la marină, la navigațiunea fluvială, la căi ferate, la consulate, la impozite de cenzum, la colportagiu, la patente, la poștă și telegraf, la ocrotirea vinului etc. Aci se cuprind și declarațiunile privitoare la *Banca de emisiune*.

Al doilea proiect de lege este cel referitor la *regulamentul căilor ferate*; al treilea tractează *chestiunea blocului ungar* (datoria de stat comună); al patrulea *despre regularea reciprocă a impozitelor directe și al cincilea despre impozitul de transport*.

Relevăm dintre acestea chestiunea blocului ungar, a băncii de emisiune și cuota.

Sub *bloc ungar* se înțelege aceea parte a rentei unificate din 1868 a căreia amortizare a luat-o Ungaria asupra sa prin art. de lege XV: 1867, fixând contribuțiunea anuală cu fl 29.180.000 și afară de aceasta o rată de amortizare de fl 1.150.000. Privitor la aceasta noul proiect de lege prevede pentru viitor din partea Ungariei o contribuție anuală de K 58.339.339-52 având a se replăti împrumutul în timp de 22 ani, calculați din ziua în care guvernul austriac va enunța blocul ungar pentru converziune. În senzul compromisului, capitalul de replătit din partea Ungariei se cifrează, — dacă replătirea se face în primii 10 ani, — cu K 1.348.886.462-89, adică va fi cu K 49.974.049-49 fl. mai mic, decât, dacă replătirea s'ar face pe bazele vechi pe lângă etalonul de 4-325% în loc de cel de 4-2% de acum.

Ce privește chestiunea *băncii de emisiune*, aceea a fost scoasă din cadrul pertractărilor referitoare la tranzacțiune, mai ales din motiv, că privilegiul Băncii Austro-Ungare expiră numai la finele anului 1910 și chestiunea aceasta va deveni actuală numai când Banca va face demersuri pentru prolongirea privilegiului său, ceea ce în senzul statutelor actualmente în vigoare va urmă abia după finele anului curent.

Ambele guverne au căzut însă de acord, că este *recomandabil și în interesul ambelor state*, de a intra în pertractări cu Banca Austro-Ungară, când aceasta va cere prolongirea privilegiului.

Dacă privilegiul nu s'ar prolongi și în urma acesteia ar încetă și convenția monetară și valutară din 1898, atunci la regularea relațiilor financiare reciproce va avea să servească ca unitate de bani și în viitor tot *coroana de aur* de finețea 0-304878 grame.

Prin urmare chestiunea băncii de emisiune va avea să o decidă la timpul său exclusiv corpurile legiuitoare după buna lor chibzuială și în privința susținerii Băncii de emisiune comune guvernul ungar n'a luat asupra-și nici un fel de angajament obligator.

Chestiunea *cuotei*, adică fixarea sumei cu care fiecare din cele două țări dualiste are să participe la

cheltuielile comune ale monarhiei, aparține conform §-lui 29 al art. de lege XII: 1867 competenței comisiunilor de cote, pe cari au să le aleagă cele două corpuri legiuitoare.

Pentru cazul când comisiunile acestea n'ar putea ajunge în timp de 4 săptămâni, calculate dela 16 crt., la o înțelegere în privința cotei, cele două guverne, ungar și austriac, s'au obligat a prezenta corpurilor legiuitoare deodată cu raportul comisiunii de cote un proiect de lege prin care cu începere *dela 1 Ianuarie 1908 cota va fi urcată* pentru Ungaria resp. redusă pentru Austria cu *două procente*, astfel că în viitor proporția va fi 36·4% pentru Ungaria și 63·6% pentru Austria.

Pentru Ungaria urcarea cotei cu 2%, însemnează o plus-cheltuială anuală de K 6 mil., care însă se echivalează — precum se susține — prin alte multe avantajii economice asigurate Ungariei prin tranzacțiune.

Budgetul Ungariei pe 1908.

Budgetul pe anul 1908 prezentat corpurilor legiuitoare ungare din partea ministrului de finanțe în ședința dela 22 crt. arată în structura sa exterioară în general puține schimbări față de budgetul anului 1907.

Cheltuielile ordinare sunt preliminate cu K 1,238 289,726 (+ față de 1907 de K 1 035 513,827) în fața cărora sunt puse *veniturile ordinare* cu K 1,273 630,132 (+ față de anul precedent de K 99.074,929), rezultă deci la pozițiile acestea un plus de K 41.340.406.

Cheltuielile extraordinare (cheltuielile tranzitoare și investițiunile) sunt preliminate cu K 158.698,623 (plus față de 1907 de K 30.879,283) iar *veniturile extraordinare* cu K 117.380,282 (+ față de 1907 K 35.319,924).

Bilanțul general prezintă următorul tablou:

	+ față de 1907	
Cheltuieli ordinare	K 1,238.289,726	K 103.513,827
„ tranzitoare „	64.105,672	15.002,691
Investițiuni	94.592,951	15 876,592
Total	K 1,396.988,349	K 134.393,110
Totalul veniturilor	1,397.010,414	134.394,853
Excedent	K 22,065	K 1,733

Cea mai însemnată poziție a cheltuielilor este aceea a *ministerului de comerț* cu K 296.952,934 (+ față de 1907 K 45.363,790). Din suma de K 45·3 milioane sunt preliminate K 1 mil. pentru construcții de căi de comunicație, K 2·6 mil. pentru scopuri industriale și comerciale, K 4·3 mil. pentru poșta, telegraf și telefon. iar partea leului în sumă de K 35·2 mil. revine căilor ferate de stat a căror rețea va fi lărgită cu 407 km. Din suma de K 35·2 mil. K 17 mil. sunt destinate pentru ameliorarea salarelor funcționarilor și impiegatilor dela căile ferate.

Ministerul de finanțe a preliminat la cheltuieli ordinare K 207 740,837 cu K 21·6 mil. mai mult decât în 1907, iar ministerul de agricultură K 59.563,457 (+ față de 1907 de K 4.975,449).

Pentru investițiuni sunt preliminate la resortul ministrului de comerț K 17.068,000 și la cel al agriculturii K 11.202.486.

Ce privește pozițiile principale ale veniturilor ordinare, la resortul ministrului de finanțe sunt preliminate K 818.671,645, cu K 53·8 mil. mai mult decât în 1907, sumă ce se așteaptă a se încasa mai mult

la impozitele: directe, de conzum și asupra beuturilor și la monopolul tutunului.

Ministerul de comerț a preliminat ca venituri ordinare pe 1908 K 388.620.595 cu K 43·4 mil. mai mult decât în anul precedent; din suma de K 43·4 mil. cad asupra poștei, telegrafului și telefonului K 4·8 mil. și asupra căilor ferate de stat K 37·3 mil.

Ministrul de agricultură contează la un plus-venit de K 2·8 mil. mai ales din pădurile statului. Totalul veniturilor ordinare ale acestui resort sunt preliminate cu K 47.157,867.

JURISDICȚIUNE.

Mărimea intereselor de întârziere. În caz de plată întârziată sunt a se plăti după împrumut chiar și atunci 5% interese de întârziere, calculate dela ziua scadenței, când pe timpul dinainte de scadență ar fi fost stipulate prin contract interese mai mici (Curia reg. Nr. 7974/906 dela 4 Sept. 1907).

Nevaliditatea votului acționarilor de ocazie în adunarea generală. Votul acționarilor de ocazie („Strohmann-i“) adevă a acelora pe numele cărora s'au trecut acțiunile numai cu scop de a putea exercia drepturi în adunarea generală — este nevalid.

(Curia reg. sub Nr. 501/907 dela 6 Iunie 1907).

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 24 Octomvrie 1907.

Săptămâna ultimă a fost mai liniștită pe piețele europene. Cu toate acestea se crede că directoriul băncii engleze, în vederea cererilor de ultimo și a crizei americane, va decide în ședința de azi urcarea etalonului cu 1/2%, dela 4 1/2 la 5%. Cum aflăm în momentul ultim această urcare n'a urmat, precum se zice din două motive: de a nu înăspri criza și a nu mări și mai mult indispoziția generală a pieții. Discontul privat a ajuns în London deja egal cu rata băncii. În Berlin s'a amânat deocamdată urcarea etalonului și se sperează, că cel puțin până după ultimo va rămâne neschimbat la 5 1/2%, deși cursul devizelor este în creștere, și încassările băncii imperiale au fost mai slabe decât în săptămâna corespunzătoare din anul trecut. Discontul privat în Berlin este constant la 4 7/8%.

Cererile americane se îndreptează în prezent mai ales spre piața Parisului, unde discontul privat s'a ridicat imediat cu 1/8%.

Pe piața internă situația financiară este continuu încordată, numărarea este tot mai rar și mai scump, astfel băncile din provincie, cari nu se pot restrânge la mijloacele proprii, dacă pot încă uză de credit la băncile din capitală, pe lângă aceea că trebuie să plătească foarte scump acest favor. cu 7 1/2% și chiar cu 8%, trebuie să se țină fericite, că nu li-s'a abzis de tot creditul.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Viitorul“, institut de credit și de economii, soc. pe acții este numele unei noue societăți financiare, ce este pe cale a se înființa în Ocna-Sibiului (Vizakna) cu capital societar de K 50,000 împărțit în 500 acțiuni à K 100.

Comitetul fondator este compus din d-nii: Isaia Henteș, paroh, Ocna, ca prezident; Savu Avram, învățător și proprietar, Miron Bibu, învățător, Marcu Jantea, paroh, Ioan D. Luca, proprietar, toți din Ocna; Iacob Manuil, notar, Topârcea; Moise Opreș, comerciant, Armeni; Isaia Popa, paroh, Savu Radu, învăț., ambii din Ocna; Vasile Suci, paroh, Topârcea; Nic. Vidrighin, mare proprietar, Ocna și Emil Vințelariu, funcționar de bancă, Sibiu.

Noua societate a convocat deja *adunarea generală de constituire* pe 27 curent cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
2. Constatarea, dacă s'a iscălit capitalul societar și s'au făcut incassările prescrise de lege.
3. Hotărâre cu privire la înființarea societății.
4. Stabilirea statutelor societății.
5. Luarea la cunoștință a numirei primei direcțiuni de către comitetul de fondare, sau — la caz că nu ar uză de acel drept — alegerea direcțiunii.
6. Alegerea comitetului de supraveghiere.
7. Raportul comitetului de fondare și predarea sumelor incassate.
8. Hotărâre asupra rezponsabilității comitetului de fondare.

*

O nouă însoțire de credit sistem „Raiffeisen“. Precum aflăm în comuna Păloș (comitatul Târnava-mare) s'a înființat de curând o nouă însoțire de credit sistem „Raiffeisen“, ale căreia statute au fost deja aprobate din partea tribunalului regesc din Elizabetopole prin rezoluția Nr. 10677 dela 11 Octomvrie 1907.

Astfel noua însoțire își va putea începe în curând activitatea. — Ii dorim cel mai bun succes!

✧

LEGISLAȚIUNE.

Un nou proiect de lege privitor la însoțiri. Din însărcinarea ministrului de justiție Günther, profesorul universitar Dr. Fr. Nagy a prelucrat din nou proiectul său de lege din 1904 privitor la însoțiri. Noul proiect de lege se va supune nu peste mult discuțiunii unei anchete.

El conține importanta dispoziție din punct de vedere comercial, că *însoțirile (tovărășiile) de consum pot vinde mărfuri la nemembri numai dacă în sediul însoțirii nu există altă neguțătorie sau dacă autoritățile industriale ținând seamă de referințele locale, dau concesiune pentru vânzare la nemembri.*

✧

ÎNVĂȚĂMÂNT.

Examenul final la școala agronomică comitatensă a comitatului Sibiu se va ține la 30 Octomvrie n. a. c. la arele 8 a. m. cu următorul program:

A) Lucrări de mână:

1. Tăierea de paie și napi, precum și prepararea de nutrețe mestecate. 2. Mulgerea vacilor. 3. Statorirea vârstei la vite. lăptoșiei ș. a., precum constatarea dacă vita poartă. 4. Tratamentul vitei umflate (de trifoiu) și al ranelor. 5. Înhamarea și prinderea la car a cailor și boilor.

B) Lucrări cu vite:

I. Cu patru vite:

1. Aratul cu plugul universal, sistemul Sack.
2. Aratul cu plugul de două și trei brazde, sistem Sack.

II. Cu două vite:

1. Aratul cu plugul de schimbat, sistem Sack.
2. Lucrări de a muia (mălăeț) pământul: a) cu instrumente de a face gropi; b) cu extirpatorul. 3. Grăpatul și netezitul cu tăvălugul. 4. Sămănatul cu mașina de sămănat și întocmirea ei pentru diferite fructe. 5. Brezdarea cu mașina de grămădit, sistem Sack. 6. Aratul cu plugul de scos cartofi.

III. Cu una vită:

1. Săparea cu plugul de săpat „Planet junior“ și manipularea lui la diferite lățimi și adâncimi. 2. Grămădirea cu „Planet junior“.

C) Lucrări de mână în grădină:

1. Scoaterea, plantarea și legarea pomilor. 2. Demonstrarea diferitelor sisteme de altoire la pomi.

DIN REUNIUNI.

Expoziția de vite din comuna Săcădate. Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului, cu scopul de a înainta economia de vite, a aranjat Duminecă în 20 Octomvrie n. a. c. a XVII-a expoziție de vite în Săcădate.

Din partea comitetului central al reuniunii au participat domnii: Romul Simu, Victor Tordășianu și Teodor Andreiu, cărora li s'a făcut o primire frumoasă. La granița hotarului comunei reprezentanții comitetului central au fost întâmpinați de o ceată de tineri călări în frunte cu clericul Podea, care a rostit cuvinte frumoase de binevenire. La intrarea în comună așteptă primăria comunală care a făcut bineventarea prin dl notar comunal Simion Grădinar. În mijlocul comunei așteptă părintele Const. Prie cu multime mare de popor, bineventând pe membrii comitetului central. La bineventări a răspuns domnul Simu.

Din partea comitatului și a cercului au fost de față domnii: Ferdinand Graef și Dr. Heinrich Zickeli, veterinar.

Expoziția s'a ținut pe locul din marginea comunei, numit „Lunca-din-sus“, unde conform programului, s'a compus mai întâi lista vitelor expuse, s'a constituit definitiv juriul din fruntași din Săcădate și comunele vecine, împreună cu reprezentanții comitatului și cer-

cului, iar ca prezident fiind ales d-nul R. Simu și se-cretar domnul Victor Tordășianu.

Juriul a luat în primire lista vitelor expuse, examinează pe rând fiecare vită și pe urmă, în o ședință, compune lista vitelor de premiat.

După aceste se face în mod sărbătoresc distribuirea premiilor, ținând prezidentul o vorbire în prezența juriului, a comitetului aranjator, a expozanților și numărului public întrunit. Prezidentul a vorbit despre *Importanța expozițiilor de vite și a vitelor de soi ales*. Membrul comitetului central Teodor Andreiu a vorbit despre *Ingrrijirea vitelor*, iar dl V. Tordășianu despre binefacerile pentru popor ale *Reuniunii române de agricultură*.

Au fost expuse vite din Săcădate, Brad, Avrig, Nucet, Glâmboc și Cornăești.

S'au distribuit în total 36 premii în sumă de K 200. Anume s'au distribuit 12 premii pentru vaci în sumă de K 67, 13 premii pentru juninci în sumă de K 65, 4 premii pentru vițele în sumă de K 18 și 7 premii pentru oi în sumă de K 50. În fine s'au distribuit poporului cărți economice și prezidentul declară expoziția încheiată.

La 4 oare d. a. oaspeții și fruntașii comunei se întrunesc la prânz în casele dlui notar S. Grădinar. Aici s'au discutat iarăș chestiuni folositoare, îndeosebi despre folosul reuniunilor, despre agricultura, meserii ș. a.

Fie ca aceste lucrări și sfaturi să influențeze în mod binefăcător asupra comunei Săcădate și a comunelor din jur.

CRONICA. Cluj / Central

Activitate economică în Maramurăș. Din o „Dare de seamă” publicată de curând de dl Tit Bud din Sighetul-Marmației, asupra mișcării culturale și economice din Maramurăș rezultă că nici în părțile maramurășene poporul nostru nu este cu totul lipsit de așezăminte economice-financiare, cum în deobște se crede, căci vre-o 20 de comune românești din părțile acelea dispun de câte o „Însoțire de împrumut și păstrare” al căror capital la finele anului 1906 a fost de K 500,780, iar părțile fundamentale ai celor 4777 membri ai acelor însoțiri a reprezentat o valoare de K 310.900.

Insoțirile din chestiune stau în legătură cu „Insoțirea centrală de credit” din Budapesta, de unde ele sunt alimentate cu credite ieftine, de cari la rândul lor se bucură și membrii singuraticilor însoțiri sătești.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut Nr. 10 (anul al III), din „*Economia*” foaie economică ilustrată, cu următorul sumar: Compostul și prepararea lui; Păstrarea cartofilor peste iarnă; Înuierea oaselor la vite; Cum trebuie să fie o potcoavă bună? Situațiunea agricolă. Informațiuni și Varietăți număroase. Foaia apare în Caransebeș sub redacția magistrului silvanal Alexandru Diaconovich. Abonamentul pe an 4 cor.; pe jumătate an 2 cor.; un număr 40 fileri. Pentru România abonamentul anual: 5 lei.

I. C. Panțu: *Știința conturilor sau contabilitatea în partidă dublă*, ed. II., Brașov, 1907.

Nu e demult, de când a apărut „*Matematica financiară*” a d-nului prof. Ciortea și zilele acestea alt

profesor zelos al Școlii noastre comerciale din Brașov. dl I. C. Panțu a scos de sub tipar „*Știința conturilor*”, (Format 8°, VIII + 323 pag.). Vre-o 160 pagini sunt reproduse — cu multe îndreptări — din scrierile anterioare ale dlui autor: Un capitol din „*contabilitatea dublă*”, apărut în 1898 și: „*Al doilea capitol din contabilitatea dublă*”, apărut în 1900. Restul acum s'a tipărit pentru întâia-ora.

Cartea e scrisă în sensul teoriei matematice a contabilității, teorie modernă, satorită îndeosebi de G. Kurzbauer (1850), G. D. Augspurg (1852), F. Hügli și I. Fr. Schaer (1890—1900), abandonând teoria personalistă, rutina cea veche, maniera de a personifica.

La paginile 1—8 ni-se dă o introducere generală despre viața economică și rostul contabilității.

Capitolul I (pag. 9—66) arată teoria conturilor sau principiile contabilității duple.

Capitolele II și III ne introduc în tehnica contabilității, ne înfățișază formele deosebitelor registre și purtarea lor, desvoaltă gradat contabilitatea pe bază de exemple.

În acelaș mod, capitolul IV aduce diferite cazuri, pentru a fi lucrate practic.

În capitolul V (pag. 282—313) se face descrierea conturilor și a funcțiunii lor. După paragrafii tratând teoria conturilor, acesta e capitolul cel mai important. Numărul conturilor diferă după natura afacerii, extenziunea ei și voința noastră. Deosebim în genere:

- conturi pur statistice, cum sunt Contul Cassa, Contul Rimeselor, Contul Debitorilor, al Creditorilor;
- conturi mixte (Mărfuri, Monete, Dubioși, Imobiliar, Mobiliar);
- conturi economice (Interese, Scont, Discont, Spese de regie, Proviziuni);
- conturi de rezultate (Bilanț, Profit și Perdere);
- conturi transitoare.

În fine capitolul ultim, al VI-lea, ne arată încheierea în contabilitate.

Deja din această schițare sumară a materialului, se vede folosul lucrării dlui Panțu.

La băncile noastre află astăzi aplicare vre-o 500 funcționari, cam tot atâția membrii în consiliile de revizie și vre-o 1000 în consiliile de administrație. Mulți din aceștia abia au ceva idei despre contabilitate. Mai avem industriași, comercianți, proprietari. Tuturora le e binevenită cartea dlui Panțu.

Vieța economică de azi nu e ca odinioară, încât fazele ei să le putem creșta pe răvaș, ci pulsațiile ei sunt atât de multiple, atât de variate, încât pentru surprinderea, exprimarea și evidența lor trebuie să recurgem la „*matematica economiei omenști* în genere și îndeosebi a comerțului și industriei”, trebuie să ne familiarizăm cu *știința conturilor*. Contabil.

Sumar.

Emigrările. — Misiunea băncilor noastre. — Proiectele de legi privitoare la tranzacția economică cu Austria. — Budgetul Ungariei pe 1908. — *Jurisdicțiune*: Mărimea intereselor de întârziere, Nevaliditatea votului acționarilor de ocazie în adunarea generală. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Viitorul”, O nouă însoțire de credit sistem „Raiffeisen”. — *Legislațiune*: Un proiect de lege privitor la însoțiri. — *Învățământ*: Examenul final la școala agronomică comitatensă. — *Din reuniuni*: Expoziția de vite din comuna Săcădate. — *Cronică*: Activitate economică în Maramurăș. — *Bibliografie*: „*Economia*”, I. C. Panțu: *Știința conturilor sau contabilitatea în partidă dublă*.

SCRISOARE DESCHISĂ.

Subscrișii prin aceasta venim a aduce cele mai călduroase mulțămite băncii de asigurare mutuală „Transilvania“ din Sibiu pentru grabnica și acurata purcedere la despăgubirea daunelor cauzate prin incendiul din 27 Septembrie 1907 care a distrus o parte bunicică din comuna noastră. Indemnăm cu tot dinadinsul pe toți confrății noștri economi, ca luând pildă din nefericirea noastră să nu întârzie a-și asigura tot avutul lor mișcător și nemișcător agonisit cu atâta trudă în astfel de zile grele. Să iee pildă din nefericirea celor ce n'au fost asigurați, cari au rămas în timpuri aproape de iarnă fără adăpost. Aceia, cari doresc să se asigure îi indemnăm să se asigure la banca susnumită „Transilvania“, care dupăcum ne-am convins singuri este una dintre cele mai bune bănci de asigurare, care intrece în promptitudine și acuratețea orice bancă de felul acesta și față de care numai cuvinte de laudă și mulțămită putem avea.

Romos, în 13 Octombrie 1907. Nr. 114 (1—1)

Ioan Măndrescu m. p. Ioan Stefan m. p.
George Basarabă m. p. Aurel P. Ordean m. p.
Ioan Baba m. p. Nicolae Trocan m. p.
Ioan Vasiliu I. Gheorghită m. p. Nicolae Baboiu m. p.
Ioan Pleșug m. p.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.
prof. de științe comerc.

Se poate comandă dela administrația »*Revistei Economice*«, cu prețul de 1 coroană.

Legea Tovărășiiilor

(Legea comercială ungară artic. XXXVII : 1875, cu o introducere și îndrumări pentru înființarea tovrărășiiilor)

de

Vasile C. Osvadă,
directorul însoțirii „Agricola“ din Hunedoara și redactorul foaiei „Tovărășia“ din Orăștie.

Se poate comandă la autor sau și prin administrația »*Rev. Economice*« cu prețul de 50 fil.

„SĚLĂGIANA“, institut de credit și econ. în Jibou.

CONCURS.

„SĚlăgiana“, institut de credit și economii în Jibou (Zibó) publică concurs pentru ocuparea postului de **contabil** — devenit vacant prin abdicere — cu un salariu anual de K 1800 și K 360 bani de cuartir.

Doritorii de a ocupa acest post au să dovedească:

1. Absolvarea unei școale comerciale cu examen de maturitate.
2. Cunoștința perfectă a limbilor română, maghiară eventual și germană.
3. Să dovedească că au praxă destulă pentru conducerea contabilității și pregătirea bilanțului.

După anul de probă noul ales va fi definitivizat, cu drept la penziune și tantiemă precum și la ridicarea salariului tot la 3 ani conform normativului; totodată are să depună o cauciune egală cu salariul.

Ofertele însoțite de certificatele originale sunt a se înainta direcțiunii cel mai târziu până la 1 Noembrie a. c. st. n.

Postul e de a se ocupa imediat după alegere.

Jibou, la 15 Octombrie st. n. 1907.

Nr. 113 (2—2)

Direcțiunea.

Drepturile, datorințele și răspundabilitatea

membrilor din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și răspundabilitatea

comitetului de supraveghiere

de

Alfred Kormos,
directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,
funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comandă la traducător în Sibiu sau la Librăria arhidiecezană din Sibiu, cea dintâi cu prețul de K 3.—, iar cea din urmă cu prețul de K 1.50.